

Afdeling: Bestuur & Dienstverlening
Behandelaar: Rebel, Bertil
Telefoonnummer: **0342-495375**

Voorstelnr. 1526
Barneveld, 24 juni 2021
Portefeuillehouder: B. Wijnne

☒ Ter kennisname naar de raad
Nummer beleidsproduct:

☐ Op overzicht Bestaand beleid (website)

Onderwerp: Woondeal Regio Amersfoort (als addendum van de Woondeal Regio Utrecht (U16))

Gevraagde beslissing:

1. De Woondeal Regio Amersfoort als addendum bij de Woondeal Regio Utrecht (U16) vast te stellen en aan te gaan;
2. De raadsinformatiebrief 'Woondeal voor 23.000 woningen in Regio Amersfoort en meer' vast te stellen en ter informatie toe te zenden aan de gemeenteraad;
3. Wethouder B. Wijnne te mandateren namens het college de Woondeal Regio Amersfoort te ondertekenen.

1. Inleiding

Het ministerie van BZK, negen gemeenten uit Regio Amersfoort, provincies Gelderland en Utrecht en de regionale woningcorporaties maken afspraken om samen snel meer woningen te bouwen in de regio Amersfoort. Tot 2030 werken partijen aan 23.000 woningen. De woondeal moet er voor zorgen dat het functioneren van de woningmarkt in Regio Amersfoort structureel verbetert. Ook moeten sneller (betaalbare) woningen worden gebouwd met oog voor circulariteit, groen en duurzaamheid. Daarnaast wordt ingezet op het verbeteren van de leefbaarheid. Deze woondeal wordt toegevoegd (een addendum) aan Woondeal Regio Utrecht/U16. Ook Regio Utrecht/U16 erkent de woonopgaven van Regio Amersfoort en heeft ingestemd met aansluiting op hun woondeal. De woondeal ligt eind juni voor in alle betrokken colleges en besturen voor definitieve besluitvorming, zodat op 14 juli a.s. getekend kan worden door alle partijen.

2. Beoogd effect

- a) Meetbaar effect: Het ondertekenen van de Woondeal Regio Amersfoort als addendum van de Woondeal Regio Utrecht (U16)
- b) Maatschappelijk effect: Het bijdragen aan de woningbouwopgave in Regio Amersfoort.

3. Argumenten

- *De Woondeal Regio Amersfoort sluit goed aan bij de ambities van het college van B&W van Barneveld om de regionale woningbouwopgave vlot te trekken.*
Het is een intensief proces geweest om te komen tot de Woondeal Regio Amersfoort in brede samenwerking met negen regiogemeenten, twee provincies, de regionale woningcorporaties, Regio Utrecht/U16 en het ministerie. De gemeenten zijn voortdurend bij het totstandkomen en opstellen van de Woondeal Regio Amersfoort betrokken geweest. Voor de gemeente Barneveld geldt bijvoorbeeld dat eventuele herontwikkelprojecten in en nabij het centrum van de kern Barneveld mogelijk zijn (ook in relatie tot onze eigen door de raad vastgestelde Woonvisie) en ontwikkelingen op het gebied van de infrastructuur.
- *De gemeenteraad wordt nadrukkelijk geïnformeerd door middel van een raadsinformatiebrief.*
Voor dit informatiekanaal is regiobreed gekozen; de raadsinformatiebrief is als bijlage toegevoegd.
- *De Woondeal Regio Amersfoort voldoet aan de vereisten die de andere stakeholders hieraan stellen, waaronder Regio Utrecht en het Rijk*
Op 9 juni jl. was de Bestuursstafel Gezonde Woon- en Leefomgeving van Regio Utrecht (U16). Hierbij is ingestemd met toetreding van Regio Amersfoort tot de Woondeal Regio Utrecht (een addendum woondeal Regio Amersfoort). Voorwaarde hierbij is dat de door Regio Utrecht opgegeven criteria (bestaande samenwerking binnen de Woondeal Regio Utrecht moet niet complexer worden door nieuwe afspraken en Regio Utrecht moet geen financieel nadelige effecten van de aansluiting van Regio Amersfoort ondervinden) worden opgenomen in de definitieve woondeal regio Amersfoort. Hieraan is voldaan.

4. Kanttekeningen

In de Woondeal Regio Amersfoort staan cijfers over de woningbehoefte. Deze zijn volledig afgestemd op het Document regionaal programmeren wonen en werken. Toch komen de cijfers niet helemaal overeen. Daarvoor zijn twee redenen te noemen:

1. Regio Amersfoort wordt in de woondeal breder gedefinieerd dan in het kader van regionaal programmeren. In het kader van regionaal programmeren zijn alleen Utrechtse gemeenten van Regio Amersfoort betrokken. Bij de Woondeal Regio Amersfoort wordt uitgegaan van zowel de Utrechtse als de Gelderse (Barneveld en Nijkerk) gemeenten.
2. De onderliggende behoeftecijfers voor het Utrechtse deel van de regio Amersfoort in de woondeal komen uit het document regionaal programmeren wonen en werken. In de woondeal is hierbij gekozen om één getal te presenteren waarin de huishoudensgroei en het gedeeltelijk inlopen op het woningtekort (tot circa 2% van de woningvoorraad, tot volgens het ministerie van BZK acceptabel niveau zijn opgenomen. In het document regionaal programmeren wonen en werken wordt niet één getal gepresenteerd, maar een bandbreedte waarbinnen het woningtekort respectievelijk niet tot maximaal wordt weggewerkt.

5. Financiën

- De ondertekening van Woondeal Regio Amersfoort is de start van een langjarige samenwerking van het ministerie, de regiogemeenten, provincies en corporaties. Daarom maakt het ministerie van BZK procesgeld vrij (een bedrag van circa € 3,5 ton) om de betrokken partijen te begeleiden in de uitvoering van de gemaakte Woondealafspraken. Denk aan het opstellen van een uitvoeringsprogramma, het kwartiermaken voor gezamenlijke projecten en het inrichten en begeleiden van een Versnellingstafel.
- Naast de proceskosten zijn er straks kosten voor de uitvoering van projecten. Van de deelnemende/gebate gemeenten kan op dat moment een bijdrage worden verwacht. In welke mate en op welke manier (menskracht of geld) wordt verder uitgewerkt en besproken bij het maken van de uitvoeringsagenda. De provincies dragen eveneens bij in de projectkosten als zij deelnemende/gebate partij zijn, op voorwaarde dat er cofinanciering is vanuit de regio. Provincie Gelderland heeft daarvoor het Actieplan Wonen, de provincie Utrecht het uitvoeringsprogramma Versnelling Woningbouw. Ook het ministerie geeft aan op bepaalde thema's nog een projectgebonden bijdrage te kunnen doen.

6. Uitvoering

Communicatie: Door de negen gemeenten, twee provincies en acht woningcorporaties wordt gezamenlijk opgetrokken in communicatie. Dit in afstemming met de regio Utrecht/U16 en het ministerie van BZK. Als de woondeal daadwerkelijk is ondertekend op 14 juli a.s. wordt hierover in gezamenlijkheid gecommuniceerd. Onder andere via de website <https://bureau.regioamersfoort.nl/woondeal/> met een nieuwsbericht, met een persbericht en een bericht op de verschillende intranetten bij alle partijen.

7. Bijlagen

- Bijlage 1: Raadsinformatie 'Woondeal voor 23.000 woningen in de regio Amersfoort en meer'
- Bijlage 2: Woondeal Regio Amersfoort

Memo

Datum:
24 juni 2021

Onderwerp: Raadsmemo over de Woondeal Regio Amersfoort

Ter attentie van: Gemeenteraad

Afzender: College van B&W

Woondeal voor 23.000 woningen in de regio Amersfoort en meer

Samenvatting

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), negen gemeenten uit de regio Amersfoort, provincies Gelderland en Utrecht en de regionale woningcorporaties maken afspraken om samen snel meer woningen te bouwen in de regio Amersfoort. Tot 2030 werken partijen aan de realisatie van 23.000 woningen. De woondeal moet er voor zorgen dat het functioneren van de woningmarkt in de regio Amersfoort structureel verbetert. Ook moeten er sneller (betaalbare) woningen worden gebouwd met oog voor circulariteit, groen en duurzaamheid. Verder wordt ingezet op het verbeteren van de leefbaarheid. Zo is de woondeal niet alleen een voordeel op het niveau van de regio, het is goed voor elke individuele gemeente. Naast de versnelling in de woningbouw is de woondeal een erkenning van het Rijk dat de woonopgave van de regio Amersfoort van nationaal belang is. De woondeal met alle afspraken wordt op 14 juli 2021 door alle partijen ondertekend.

Aanleiding

Al sinds voorjaar 2019 is door regio Amersfoort en de provincie Utrecht gewerkt aan het bereiken van de prioritaire positie die bij het label van 'woondeal' hoort. Op basis van een breed gesteunde motie in de Tweede Kamer (Koerhuis-Dik-Faber, 9 november 2020) krijgt de regio Amersfoort een eigen set afspraken met het Rijk over de woonopgaven in de regio. De woondeal wordt toegevoegd (een addendum) aan de woondeal regio Utrecht/U16. Ook de regio Utrecht/U16 erkent de woonopgaven van de regio Amersfoort.

Door het bouwen van extra woningen maken we ruimte voor de grote en diverse woonbehoefte: mensen die zich hier willen vestigen en de huidige inwoners die een andere woonbehoefte hebben. Dat de woningnood hoog is, is bekend. In de regio Amersfoort gaat het om 23.000 woningen vóór 2030. Dat betekent dat die woningen er snel moeten komen. De afspraken van de woondeal gaan dan ook over het versneld bouwen van dit aantal woningen en borgt vijf opgaven die samenhangen met het wonen in de regio.

In de woondeal leggen het ministerie, de provincies en de regio hun wederzijdse verantwoordelijkheden en inspanningen vast en erkennen zij wederzijds de kwantitatieve en kwalitatieve opgaven van deze woondeal. De woondeal is het startpunt van een langjarig partnerschap tussen de regio, provincies en het ministerie, in nauwe samenwerking met woningcorporaties, marktpartijen en maatschappelijke partners. In deze samenwerking wordt kennis

gedeeld en kansen gezocht om elkaar te versterken, ook in de kwalitatieve opgave van wonen, bijvoorbeeld op de thema's middenhuur, conceptueel bouwen of wonen en zorg. Ook kan het ertoe leiden dat bijvoorbeeld instrumenten (regelingen/middelen) vanuit het Rijk eenvoudiger beschikbaar komen.

Kernboodschap

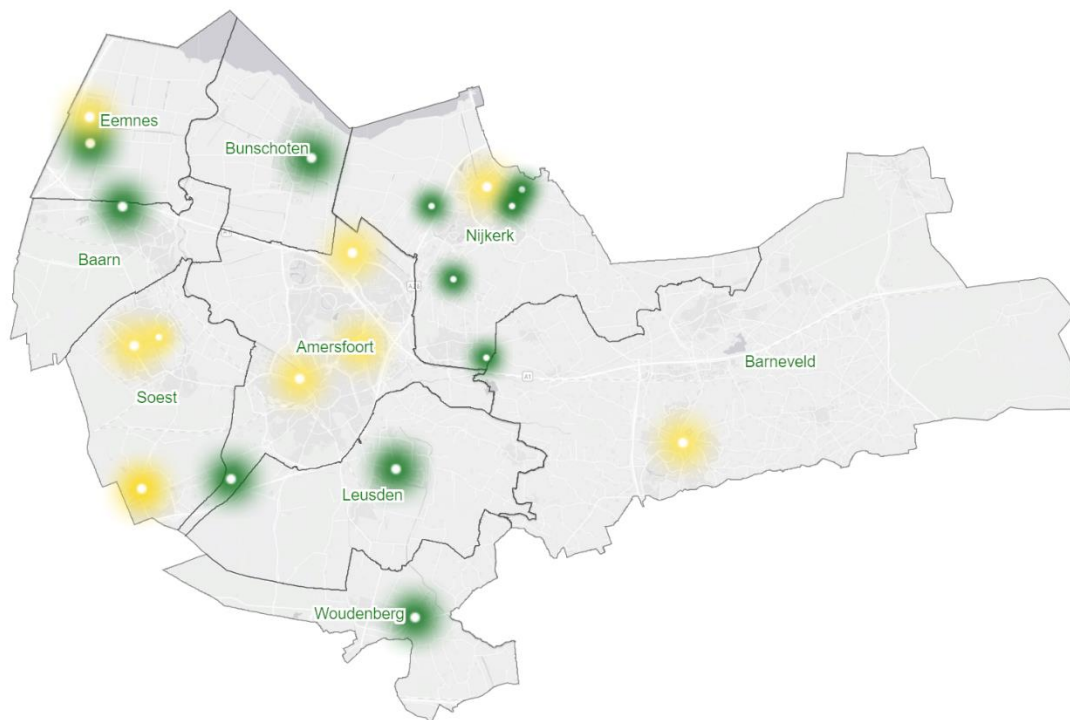
Het college van B&W of – in het geval van de provincie: Gedeputeerde Staten – tekent namens de gemeente cq. provincie van harte deze woondeal. Het gaat ons én de regio helpen om ruimte te geven aan alle woningzoekenden en het temperen van de (landelijke) overspannen huizenmarkt. En er is meer. Niet alleen bouwen we versneld nieuwe woningen, we werken daarbij ook aan de bijbehorende bereikbaarheid, groen en duurzaamheid en vitale wijken. De woondeal versterkt de regio en daarmee ook elke individuele gemeente. Ten slotte betekent de woondeal dat de regio Amersfoort in het vizier is van het ministerie.

Alle afspraken die gemaakt worden met de woondeal zijn gebaseerd op bestaand beleid. De woondeal is dan ook het beste te beschouwen als een uitvoeringsinstrument, met garanties. Het commitment en de betrokkenheid van deze partijen betekent dat er op alle niveaus nauw samengewerkt kan worden. Processen kunnen vlotter verlopen en er kan effectief ingezet worden op schaalbaarheid.

Toelichting

Opgave 1: Woningbouw en woningmarkt

Er moeten niet alleen voldoende woningen bijgebouwd worden, een belangrijk deel van deze woningen moet goed betaalbaar zijn. Het tijdig opleveren van al deze woningen vraagt op korte termijn nog forse inspanningen: er zijn nu nog onderliggende obstakels die de voortgang belemmeren. Het vraagt veel van de gemeentelijke organisatie om dit op eigen kracht zo snel te realiseren; veel gebiedsontwikkelingen of bouwprojecten vragen om extra financiën, werkkracht, kennis en kunde. Wij zoeken daarin de samenwerking op in de regio en met het Rijk.

In de woondeal opgenomen versnellingslocaties die op eigen kracht realiseerbaar lijken (groen) en waarbij voortgang momenteel wordt bemoeilijkt door diverse (financiële) belemmeringen (geel).

Voor wat betreft de gemeente Barneveld gaat het om de stationslocatie in het centrum van Barneveld.

Opgave 2: Multimodale bereikbaarheid van de regio

Meer woningen bouwen leidt tot meer inwoners en meer inwoners betekent ook meer behoefte aan mobiliteit. Het bouwen van woningen gaat daarom hand in hand met het werken aan een goede bereikbaarheid van de stedelijke gebieden en vitale kernen. Per spoor, OV, auto en fiets (of ander niet gemotoriseerd vervoer). Voor veel inwoners in de regio Amersfoort is de auto nog het primaire vervoersmiddel. Daarom werken we ook aan een cultuurverandering in vervoer door betere voorzieningen voor openbaar vervoer en de fiets te realiseren. Al deze inspanningen leiden ertoe dat de regio goed bereikbaar blijft.

Infrastructuur van de regio. Rood: A-wegen, grijs: N-wegen, groen: N-wegen genoemd in de woondeal, geel: spoorwegen met treinstations, zwarte bus: HOV-bus, snelle verbinding Eemnes met Amsterdam, P+R: locatie in Soesterberg

Opgave 3: Aandachtsgroepen

De komende jaren zijn er meer woningen nodig voor aandachtsgroepen. Het gaat om woningen voor jongeren die uitstromen uit jeugdzorg en maatschappelijke opvang en woningen voor (kwetsbare) ouderen, daklozen, bewoners van woonwagens en standplaatsen en statushouders. De woondeal draagt er aan bij dat er wordt voorzien in woonruimte voor deze aandachtsgroepen.

Opgave 4: Vitale buurten

In de regio bestaan er grote verschillen tussen buurten. Ook tijdens de groei van de afgelopen jaren namen deze verschillen toe. In buurten/complexen met veel sociale woningbouw en lage inkomens wonen relatief veel mensen in een kwetsbare positie. We werken met de woondeal actief aan het leefbaar en vitaal houden van een aantal gebieden. De inzet van de woondeal is gericht op onder meer eenzaamheid terugdringen, meer participatie, investeren in de fysieke leefomgeving via bijvoorbeeld groen, het verhogen van veiligheid, bevorderen van brede welvaart, vergroten van werkgelegenheid en werken aan een goede gezondheid.

Opgave 5: Duurzaam, groen en circulair

In 2030 moeten we op de helft zijn wat betreft de doelstellingen op het terugbrengen van de CO₂-uitstoot en het circulair functioneren van de economie. Bouwen is daarom inclusief duurzame mobiliteit, de energietransitie, gezond leven en een circulaire economie. Ook klimaatadaptatief bouwen heeft een plaats. Net als de zorg voor natuur, groen en water, waarin recreatievoorzieningen meegroeien. Vanuit de woondeal wordt ingezet op het versnellen

van de regionale transitie door in te zetten op regio specifieke uitdagingen die er liggen.

Woondeal met diverse partijen opgesteld

De nu voorliggende versie van de woondeal kwam in de afgelopen maanden in een zeer intensief traject tot stand. De tekst is afgestemd en geconcretiseerd in overleg met de negen regiogemeenten, beide provincies, het ministerie van BZK, de SWEV (samenwerkende woningcorporaties) en regio Utrecht/U16. Ook is er een ronde langs marktpartijen gemaakt. Veel partijen met soms ook verschillende belangen. Dat heeft geleid tot de nu voorliggende tekst die op overeenstemming kan rekenen van alle partijen.

Link met het Ontwikkelbeeld 2030-2040 en regionaal programmeren

Het Ontwikkelbeeld 2030-2040 regio Amersfoort (dat nu wordt opgesteld) is een langjarig perspectief, een verstedelijkingsstrategie voor de regio en positioneringsinstrument voor landelijk beleid. De woondeal is het korte termijn handelingsperspectief. Het gaat over het versneld uitvoeren van bestaand beleid in de komende vier jaar met een doorkijk naar 2030 met de focus op wonen.

In de woondeal regio Amersfoort staan cijfers over de woningbehoefte. Deze zijn in lijn met het Regionaal Programmeren. Bij de woondeal regio Amersfoort wordt wel uitgegaan van een bredere afbakening van de regio, inclusief de Gelderse gemeenten Barneveld en Nijkerk. Ook is in de woondeal gekozen om één getal te presenteren voor de behoeftecijfers waarin de huishoudensgroei en het gedeeltelijk inlopen op het woningtekort (tot circa 2% van de woningvoorraad, een acceptabel niveau volgens het ministerie van BZK) zijn opgenomen. Regionaal programmeren werkt met een bandbreedte.

Meer informatie

[Dit animatiefilmpje](#) geeft een korte toelichting op de woondeal regio Amersfoort. Meer informatie, foto's, filmpjes en een verslag van een voorbereidend werkbezoek van het ministerie van BZK staan op: bureau.regioamersfoort.nl/woondeal.

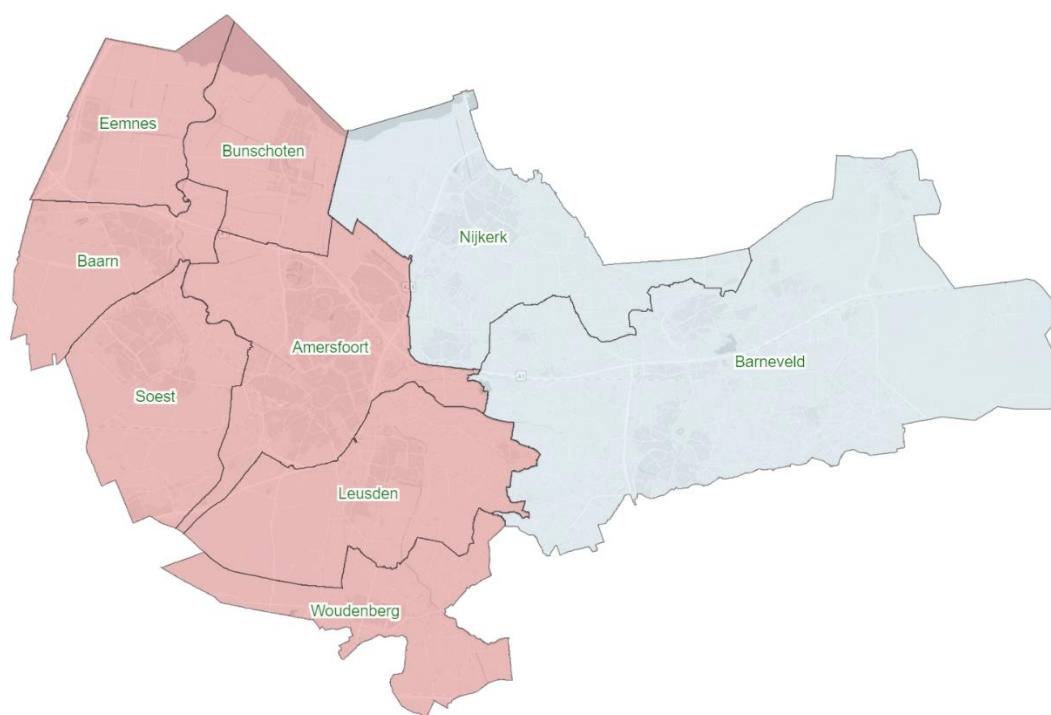
Vervolgstappen en financiële consequenties

De feestelijke ondertekening van de woondeal vindt plaats op 14 juli 2021. Na ondertekening van de woondeal gaan de partijen samen een uitvoeringsagenda opstellen. Met het ministerie van BZK zijn afspraken gemaakt over een financiële bijdrage (van € 350.000,-) voor de proceskosten voor het opstellen en (deels) uitvoeren van de uitvoeringsagenda van de woondeal. Hieruit worden de kosten van met name het procesbegeleiden en ondersteunen van de activiteiten gedekt. Naast de proceskosten zijn er straks kosten voor de uitvoering van projecten. Van de deelnemende/gebate gemeenten wordt op dat moment een bijdrage verwacht. In welke mate en op manier (menskracht of geld) wordt verder uitgewerkt en besproken bij het maken van de uitvoeringsagenda. Ook de provincies zullen bijdragen in de projectkosten als zij deelnemende/gebate partij zijn, op voorwaarde dat er cofinanciering is vanuit de regio. Provincie Gelderland heeft daarvoor het Actieplan Wonen. De provincie Utrecht zet het uitvoeringsprogramma Versnelling Woningbouw in en kijkt daarnaast naar de logische koppelingen met andere lopende relevante programma's. Het ministerie geeft aan op bepaalde thema's nog een projectgebonden bijdrage te kunnen doen.

WOONDEAL REGIO AMERSFOORT

(ADDENDUM WOONDEAL REGIO UTRECHT)

SAMENWERKINGSAGENDA VOOR DE WONINGBOUWOPGAVE

**VERSNELD 23.000 NIEUWE WONINGEN VOOR EIND 2030
IN DE REGIO AMERSFOORT**

gemeente Baarn

gemeente
Barneveld

GEMEENTE
EEMNES

gemeente
Nijkerk

Gemeente Leusden

Gemeente
Woudenberg

PORTAAL

WSN

WONING
STICHTING
LEUSDEN

omniwonen

het Gooi
en Omstreken

EEMLAND
WONEN

de Alliantie

woningstichting
Barneveld

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

provincie :: Utrecht

provincie
Gelderland

Partijen

Gemeente Amersfoort, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer M. Tigelaar, wethouder;

Gemeente Baarn, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer T.G.W. Jansma, wethouder;

Gemeente Barneveld, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer B. Wijnne, wethouder;

Gemeente Bunschoten, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer M. van de Groep, burgemeester;

Gemeente Eemnes, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer R. van Benthem, burgemeester;

Gemeente Leusden, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer H.A.W. van Beurden, wethouder;

Gemeente Nijkerk, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer H.L. Dijksterhuis, wethouder;

Gemeente Soest, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw N. Kundić, wethouder;

Gemeente Woudenberg, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw M.H. Treep-Wolfswinkel, wethouder;

De bovenstaande 9 gemeenten worden in dit document samen aangeduid als 'regio'.

Provincie Utrecht, op grond van artikel 176 van de Provinciewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer R.G.H. van Muilekom, gedeputeerde, hierna te noemen: provincie Utrecht;

Provincie Gelderland, op grond van artikel 176 van de Provinciewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer P.G.J. Kerris, gedeputeerde, hierna te noemen: provincie Gelderland;

Stichting de Alliantie, rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw J.A.B.M. van der Burgt, directeur regio Amersfoort;

Woningstichting Barneveld, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer J.W.M. van Maastricht, manager bedrijfsvoering;

Stichting Eemland Wonen, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer F. Claessens, directeur-bestuurder;

Woningcorporatie Het Gooi en Omstreken, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer P.J. Prinsen Geerligs, manager wonen;

Woningstichting Leusden, rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw J.A.M. ten Brink, directeur-bestuurder;

Woningstichting Nijkerk, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer P.J.W. Toonen, directeur-bestuurder;

Stichting Portaal, rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw D. Lommen, manager volkshuisvesting;

Omnia Wonen, rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw J.F.W. Clasie, gedelegeerd bestuurder;

De bovenstaande 8 organisaties worden in dit document samen aangeduid als 'woningcorporaties'.

Regio U16, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer K. Diepeveen (gemeente Utrecht), de heer D.M.P.G. Smolenaers (gemeente De Bilt) en de heer A.J. Adriani (gemeente Nieuwegein), gedelegeerde bestuurders;

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de heer M.R. Schurink, Secretaris-Generaal, hierna te noemen: ministerie.

Achtergrond

Een forse woningbouw- en verstedelijkingsopgave

De regio Amersfoort groeit sterk. Prognoses laten zien dat deze groei doorzet en dat daarmee ook de uitdagingen voor de regio toenemen. Het bijbouwen van voldoende passende en betaalbare woningen staat niet op zichzelf.

De groei vraagt allereerst om het voldoende bereikbaar houden van de regio. Ook is er aandacht nodig voor ruimte voor natuur en recreatie. Verder zijn het behouden en versterken van het groene profiel en het verbeteren van veiligheid en de sociaaleconomische staat noodzakelijk. De verstedelijkingsopgave van de regio Amersfoort is onlosmakelijk verbonden met die van de Randstad en in het bijzonder de regio Utrecht, waarmee de regionale opgave dus ook een bovenregionaal belang dient.

Groeien kan niet zonder deze woondeal

Om de complexe en omvangrijke verstedelijkingsopgave te laten slagen is een langjarig commitment en bestuurlijke samenwerking tussen Rijk, provincies en regio cruciaal. Het Rijk biedt door het Interbestuurlijk Programma (IBP) extra mogelijkheden aan regio's waar de druk op de woningmarkt het grootste is. De krachten van verschillende overheidslagen worden dan gebundeld rondom een specifiek onderwerp.

Tegen die achtergrond is gekozen voor bestuurlijke samenwerking rond de urgente en complexe woningbouwopgave in de regio Amersfoort. Belangrijke overwegingen voor de keuze van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zijn de snel oplopende woningtekorten, de complexe verstedelijkingsopgave van de regio, de strategische ligging en de economische ambities van de regio (een van de meeste competitieve regio's in Europa).

Startpunt van een langjarig partnerschap

Het ministerie, de provincies Utrecht en Gelderland en de regio Amersfoort sluiten samen een woondeal om met elkaar te werken aan de groei en de ontwikkeling. De doelen van deze woondeal zijn het (I) functioneren van de woningmarkt in de regio Amersfoort structureel te verbeteren, (II) de bouwproductie met oog voor circulariteit en duurzaamheid te versnellen én op niveau te brengen, en (III) de leefbaarheid te vergroten.

In dit document leggen het ministerie, de provincies en de regio hun wederzijdse verantwoordelijkheden en inspanningen vast en erkennen zij wederzijds de kwantitatieve en kwalitatieve opgaven van deze woondeal. De woondeal is het startpunt van een langjarig partnerschap tussen de regio, provincies en het ministerie, in nauwe samenwerking met woningcorporaties, marktpartijen en maatschappelijke partners.

Verstedelijkingsstrategie van de regio

De regio Amersfoort is onderdeel van de noordvleugel van de Randstad. De regio Amersfoort blijkt met zijn ligging een uitstekende uitvalsbasis voor hoogwaardige bedrijvigheid en biedt een prettig woonklimaat voor kenniswerkers. De ambitie is om dit profiel in het licht van deze woondeal te versterken. Samen met de provincies en het ministerie stelt de regio daar de verstedelijkingsstrategie (het Ontwikkelbeeld 2030-2040) voor op: een strategie met een integrale lange termijnvisie. De woondeal concentreert zich sterk op de verstedelijkingsopgave tot 2030. We zien bij deze opgaven sterke samenhang met de opgaven die spelen binnen het Programma U Ned.

De vijf opgaven van de woondeal

De woondeal werkt aan vijf opgaven tegelijk:

1. Woningbouw en woningmarkt

Kwantitatief en kwalitatief voldoende woningaanbod.

2. Bereikbaarheid en multimodaliteit

Infrastructuur voorbereiden op de toekomstige verkeersstromen.

3. Aandachtsgroepen

Voldoende (financieel) passend aanbod voor aandachtsgroepen.

4. Vitale wijken

Terugbrengen van grote leefbaarheidsverschillen tussen buurten.

5. Duurzaam, groen en circulair

Versnellen van de transitie naar een duurzame, circulaire en groene regio.

In deel 1 van deze woondeal zijn deze woonopgaven en daarbij horende woondealafspraken uiteengezet in aparte hoofdstukken.

Opgave 1: Woningbouwopgave en woningmarkt

Opgave 2: Multimodale bereikbaarheid van de regio

Opgave 3: Aandachtsgroepen

Opgave 4: Vitale wijken

Opgave 5: Duurzaam, groen en circulair

In deel 2 zijn afspraken opgenomen over de samenwerking en uitvoering van de woondeal tussen de regio, provincies, woningcorporaties, U16 en het ministerie.

Deel 1 - Afspraken

Opgave 1: Woningbouw en woningmarkt

Snel 23.000 nieuwe en betaalbare woningen nodig

Mensen willen graag in de regio Amersfoort wonen. Dat betekent een forse woningbouwopgave in de komende jaren. In totaal moeten er tot 2030 ongeveer 23.000 woningen gebouwd worden. Allereerst om de huishoudensgroei op te vangen en ook om in te lopen op het bestaande woningtekort (zie bijlage 1). Het grootste deel moet in de periode tot 2025 al opgeleverd worden.

Er moeten niet alleen voldoende woningen bijgebouwd worden; een belangrijk deel van deze woningen moet goed betaalbaar zijn. Het tijdig opleveren van deze woningen vraagt op korte termijn nog forse inspanningen: er zijn nu nog onderliggende obstakels die de voortgang belemmeren.

Randvoorwaarden

- Het bouwtempo moet opgeschaald worden om in de woningvraag te voorzien, waarvoor nog diverse obstakels overwonnen moeten worden.
- Veel woningbouwplannen tot 2030 moeten nog planologisch 'hard' gemaakt worden.
- De financiële middelen moeten meer in lijn met de opgaven komen te liggen.
- Doelmatig instrumentarium om betaalbare, middensegment (koop)woningen in de voorraad te behouden.

Concrete afspraken

1. Tot 2030 moeten er in de regio circa 23.000 woningen gebouwd (waarvan het merendeel tot 2025) om de huishoudensgroei op te vangen en op het woningtekort in te lopen.
 - a. Tot 2030 zijn er net voldoende woningen in plannen opgenomen, veel plannen moeten nog concreet gemaakt worden. De regio en provincies spannen zich daarom in om 'zachte' woningbouwplannen tot 2025 medio 2022 om te zetten in 'harde' plannen, waarvoor nog nader te bepalen inspanningen van zowel regio, provincies als het Rijk vereist zijn.
2. Het bouwtempo in de regio wordt tot 2030 met ten minste 40%¹ opgeschaald ten opzichte van het bouwtempo in het afgelopen decennium. Om de beoogde planning en volumes te behalen zijn versnellingslocaties aangewezen die een aanmerkelijk belang hebben bij het realiseren van de woonopgave (zie bijlage 2).
 - a. De regio draagt zorg voor voldoende plancapaciteit voor ten minste 130% van de toename van de woningbehoefte.
 - b. De regio maakt werk van de versnellingslocaties, samen goed voor ten minste 16.000 woningen. Een deel van de versnellingslocaties lijken (inzicht voorjaar 2021) gemeenten, woningcorporaties en marktpartijen op eigen kracht te kunnen realiseren. Obstakels zijn in de toekomst denkbaar: aan deze lijst kunnen onder behoud van voortschrijdend inzicht nieuwe locaties toegevoegd worden.
 - c. De planning van een deel van de versnellingslocaties staat onder druk. Het gaat vaak om financiële obstakels, bijvoorbeeld vanwege de ambitie om betaalbare

¹ Op regioniveau gaat het om opschaling met 40%. Op het niveau van individuele gemeenten kan de benodigde opschaling vanzelfsprekend variëren.

woningen te realiseren, sanering, uitplaatsing van bedrijven of de ontsluiting (zie bijlage 2). Ook een gebrek aan ambtelijke capaciteit kan de voortgang van projecten bemoeilijken. Voor de genoemde versnellingslocaties inventariseren en bepalen het ministerie, de provincies en regio welke onderliggende problemen er bestaan en wat er nodig is om de knelpunten aan te pakken.

- i. Voor deze projecten wordt in elk geval gekeken in hoeverre de WBI (eventueel vervolg op de WBI), de Transformatiefaciliteit, expertise vanuit het expertteam woningbouw, het O-team of ander instrumentarium tegemoet kan komen aan de onderliggende problemen.
 - d. De regio, provincies en het ministerie bespreken twee keer per jaar (in een nader te bepalen vorm en gremium) de status van de versnellingsprojecten.
- 3. In de regio vormt het tekort aan ambtelijke capaciteit steeds meer een uitdaging rond de voortgang van projecten (ook al benoemd bij een deel van de versnellingslocaties). Dit probleem heeft naar verwachting op alle terreinen effect op de voortgang van toekomstige projecten (die niet allemaal in deze woondeal staan genoemd). Daarom spreken de regio, provincies en het ministerie af om te komen tot een oplossing om flexibel en voldoende capaciteit te organiseren. Zo wordt de voortgang van de brede nieuwbouwopgave gewaarborgd.
- 4. De regio en provincies streven naar voldoende betaalbaar woningaanbod:
 - a. Op regioniveau² wordt afgesproken om de nieuwbouw voor de helft uit betaalbare woningen te laten bestaan, waaronder zowel sociale huurwoningen, middenhuur-/koopwoningen als koopwoningen tot de NHG-grens vallen. Hierbij kan het beleid rond het middensegment tussen gemeenten verschillen (maatwerk).
 - i. Bij het realiseren van betaalbaar aanbod bekijken de regio en provincie Utrecht op welke manier de kansen vanuit het programma Flexwonen het beste benut kunnen worden.
 - ii. Om voldoende woningen in het middensegment te blijven realiseren, stellen de regio en provincies vast of het nodig is om woningcorporaties te stimuleren meer in dit segment te bouwen (in lijn met de verkenning in de gemeente Utrecht). Ze kijken ook hoe dit dan mogelijk is.
 - b. De regio en provincies hebben behoefte aan meer instrumentarium om voldoende en kwalitatief goede woningen in de betaalbare koop en middenhuur te realiseren. Het ministerie onderkent deze behoefte. Het ministerie informeert de regio over eventuele nieuwe wettelijke mogelijkheden en regelingen die de realisatie van meer middenhuur- en betaalbare koopwoningen stimuleren. Ook ondersteunt het de regio door middel van kennisdeling zodat deze de huidige en eventuele nieuwe mogelijkheden hiervoor optimaal kan benutten.
- 5. De positie en middelen van woningcorporaties in de regio moeten versterkt worden om de toenemende opgaven bij nieuwbouw, investeren in renovatie, verduurzamen en sociale/fysieke wijkvernieuwing. Hiervoor is in elk geval nodig:
 - a. Een duurzame oplossing voor de indeling in woningmarktregio's. In een aantal gemeenten hebben sommige woningcorporaties ontheffing om er actief te zijn. Uit het onderzoek 'Opgave en middelen' komt naar voren hoe de middelen van de corporaties het beste ingezet kunnen worden voor de volkshuisvestelijke opgave binnen en buiten de regio.

² Voor de Utrechtse gemeenten geldt dat deze afspraak in het kader van regionaal programmeren wordt opgenomen. Voor de Gelderse gemeenten is dit niet het geval en kunnen op basis van inzichten in de kwalitatieve woningbehoefte andere betaalbaarheidsquota gehanteerd worden.

- b. Het ministerie gaat in gesprek met de woningcorporaties om de opgaven en middelen van woningcorporaties in balans te brengen. Naar aanleiding van het onderzoek naar de opgaven en middelen van corporaties (3 juli 2020) en de actualisatie hiervan (19 maart 2021) is geconstateerd dat op termijn onvoldoende middelen zijn voor de corporaties om hun opgave volledig uit te voeren. Daarop is een aantal beleidsopties uitgewerkt. Die zijn erop gericht om te voorkomen dat corporaties op termijn tegen een financieel tekort aanlopen. Het volgende kabinet kiest de structurele oplossingsrichtingen.
 - c. De regio spant zich in om een gelijk speelveld te krijgen tussen corporaties en private aanbieders van sociale huurwoningen. Het gaat dan in elk geval om differentiatie in huurprijzen, langjarige beschikbaarheid, gelijk verdelen van urgenten en statushouders en aanbieden via het regionaal woonruimteverdeelsysteem Woningnet. Het Rijk kijkt waar het mogelijk is bij te dragen aan dit proces.
- 6. Bij het opschalen van het bouwtempo onderzoeken de regio, provincies en het ministerie de wenselijkheid en mogelijkheden van het opschalen van conceptueel bouwen (bijvoorbeeld via een pilot met meerdere locaties/gemeenten). Bij deze verkenning wordt ook gekeken naar de kansen van conceptueel bouwen als het gaat om circulaire woningbouw (zie opgave 5).
- 7. Het ministerie heeft in de afgelopen periode de totale investering die landelijk noodzakelijk is om de onrendabele toppen op complexe gebiedsontwikkelingen te dekken in beeld gebracht. De mogelijke oplossing hiervoor, zoals een voortzetting van de woningbouwimpuls, is onderwerp van gesprek tijdens de kabinetsformatie. Bij een mogelijke voortzetting van de woningbouwimpuls, krijgt de regio Amersfoort (als onderdeel van de woondealregio Utrecht) de ondersteuning en mogelijke prioritaire positie, die andere woondealregio's ook hebben.
- 8. Het ministerie erkent dat de verstedelijking van de regio Amersfoort moet worden gepositioneerd binnen de bredere verstedelijking die plaatsvindt binnen de Randstad (en in het bijzonder de regio Utrecht binnen de MRU) en hiermee een nationaal belang dient. Dit belang wordt nog versterkt door de nauwe verbinding met de woningmarkt van de MRA. Het halen van de ambities in de regio hangt sterk samen met de ontwikkeling van enkele grootschalige (transformatie)gebieden. Het grote belang van deze sleutelgebieden vraagt dan ook een langjarige commitment van Rijk, provincie Utrecht en regio bij de ontwikkeling ervan. Gemeenten en het ministerie bespreken de voortgang van de ontwikkeling periodiek en stellen vast hoe eventuele hindernissen weggenomen kunnen worden.
 - a. Het gaat in beginsel om de gebieden Langs Eem en Spoor, het Hoefkwartier en Vathorst Bovenduist; samen goed voor bijna 10.000 woningen.
 - b. Voor deze gebiedsontwikkelingen geldt dat – naast uitdagingen rond het realiseren van bijvoorbeeld voldoende betaalbaar aanbod of de uitplaatsing van bedrijven – er omvangrijke ingrepen in de omliggende mobiliteitssystemen nodig zijn om de beoogde volumes te realiseren. Bij LES gaat het om noodzakelijke aanpassingen aan De Nieuwe Poort, bij het Hoefkwartier om het overschrijden van de capaciteit van het omliggende wegnnet en bij Vathorst Bovenduist om de aan te leggen ontsluitingsweg. De hiervoor benodigde inspanningen en middelen zijn bij lange na niet op te brengen uit de onderliggende projecten. Bestaande instrumenten gericht op woningbouwversnelling zijn naar verwachting ontoereikend om de beoogde volumes en planning te realiseren. De complexiteit en het belang van deze projecten vraagt dan ook om alle mogelijke inspanningen, zowel op terrein van woningbouw als mobiliteit.

Opgave 2: Multimodale bereikbaarheid van de regio

Forse (bovenregionale) bereikbaarheidsopgave in samenhang met woningbouwopgave

Meer inwoners betekent ook meer behoefte aan mobiliteit. De woningbouwopgave gaat daarom hand in hand met het werken aan een goede bereikbaarheid van de stedelijke gebieden en vitale kernen. De nationale, bovenregionale en regionale netwerken moeten aansluiten op het toekomstige gebruik ervan. Alleen zo kan de regio zowel per spoor, OV, auto als de fiets (of ander niet gemotoriseerd vervoer) bereikbaar blijven.

Hier wordt voor een deel al in een samenwerking tussen Rijk, provincies en regio aan gewerkt in andere trajecten zoals Knooppunt Hoevelaken, A1-A30 Barneveld, Toekomstbeeld OV, Nationaal Toekomstbeeld Fiets en het Ontwikkelbeeld. In de context van de woondeal worden de belangrijkste bereikbaarheidsopgaven nog uitgelicht, want ze zijn een voorwaarde om meer woningen te kunnen bouwen.

Dit zijn de belangrijkste mobiliteitsopgaves:

- Door concentratie op lastige binnenstedelijke locaties is de bereikbaarheid van deze locaties zowel lastig in te passen en zeer kostbaar.
- De infrastructuur van de regio betekent veel voor het landelijk verkeer; dit staat op gespannen voet met de verstedelijking in de regio en omliggende gebieden.
- Er is een mobiliteitstransitie nodig, terwijl grote gebieden in de regio afhankelijk zijn van de auto als belangrijkste vervoersmiddel.

De genoemde wegen en hun ligging zijn te bekijken op de kaart van bijlage 3.

Randvoorwaarden

- Woningbouw en bereikbaarheid worden in samenhang opgepakt.
- Directe ontsluiting van (nieuwe) woningbouwlocaties én het faciliteren van bovenregionale bereikbaarheid. Dit hangt samen met de versnelling die bij opgave 1 is vastgesteld, waarbij grotendeels gebouwd wordt bij bestaande OV-knooppunten.
- Nieuwe mobiliteitsoplossingen voor de geringe (binnenstedelijke) ruimte, want traditionele oplossingen bieden niet langer het antwoord.
- Bovenregionale samenwerking organiseren en afspraken maken met het BO MIRT (door onder meer het eerder genoemde Ontwikkelbeeld te bespreken), met het programma U Ned en de verstedelijkingsstrategie Arnhem-Nijmegen-Foodvalley. Uiteindelijk maakt het Rijk de afweging vanuit het functioneren van het mobiliteitssysteem op nationaal schaalniveau met daarbij de Integrale Mobiliteitsanalyse (IMA) als basis.
- Duidelijkheid creëren over de mogelijkheid om te komen tot afspraken over de vormgeving en de ruimteclaim door het opschalen van de binnenstedelijke infrastructuur.
- Duidelijkheid creëren over hoe de bereikbaarheid tussen sterk en minder verstedelijkte delen van de regio vormgegeven moet worden.

Concrete afspraken

9. De regio spreekt onderling af om de veranderende mobiliteitsvraag te faciliteren, op een manier die zo min mogelijk negatieve impact heeft op natuur, gezondheid en veiligheid. Dat gebeurt door verbetering, aanpassing en (waar nodig) uitbreiding van het mobiliteitssysteem voor alle modaliteiten. Op korte termijn wordt ingezet op

spreiden van reizen en thuiswerken (bijvoorbeeld via Goedopweg), multimodaliteit (aansluiting vervoersvormen) en doorstroming van verkeer. Hierbij wordt het principe STOMP (stappen, trappen, OV, MaaS, privé auto) gehanteerd.

10. Voor onder meer de gemeenten Amersfoort, Soest, Bunschoten, Nijkerk en Barneveld geldt dat door de geconcentreerdere wijze van verstedelijking de binnenstedelijke mobiliteitsstructuur aangepast moet worden voor adequate bereikbaarheid. Hier zijn primair de steden zelf voor verantwoordelijk, maar gezien de hoge kosten van binnenstedelijk bouwen en de bijbehorende infrastructuur zal dit niet mogelijk zijn. De provincies en de regio blijven in gesprek met het Rijk over de (multimodale) mobiliteitsstructuur die past bij de stedelijke groei (optimalisatie binnenstedelijk intensivering; welke infrastructurele oplossingen bij welke dichtheden/volumes) en welke inspanningen van wie daarvoor nodig zijn. De opgaven en ontwikkelingen worden betrokken bij de Opgave 2030 en Mobiliteitsstrategie van het Programma U Ned. De betrokken gemeenten zijn hier initiatiefnemers.
11. Langs de weg- en spoorcorridors die de regio verbinden met Utrecht, Amsterdam en het achterland (A1, A28 en A12) vindt zowel op korte, middellange en lange termijn grootschalige verstedelijking plaats met grote impact op deze infrastructurele systemen. Deze bovenregionale verstedelijking vindt niet alleen in de regio Amersfoort plaats, maar ook in de regio's Utrecht, MRA en Foodvalley. Deze woondeal is een eerste aanzet in deze grotere opgave. Voor de regio is de mobiliteitsopgave multimodaal: naast OV (koppeling Toekomstbeeld OV) en hoofdwegennet nemen we de aansluitingen tussen hoofdwegennet en het onderliggend wegennet, fiets (koppeling Nationaal toekomstbeeld fiets), Bus Rapid Transit, HOV-corridor en binnenstedelijke opgave (MAAS, OV en fiets) mee.
12. Het Rijk (betrokken ministeries), de provincies en de regio spreken af om in het kader van het Nationaal Toekomstbeeld Fiets (NTF) waar mogelijk meer snelfietsmogelijkheden te creëren voor woon-werkverkeer binnen de regio - maar ook naar de omliggende regio's als U16, Foodvalley en Gooi en Vechtstreek. De regio werkt samen met de provincies en het Rijk het NTF verder uit (lopend traject). Investerings van het Rijk hangen af van de plannen van het nieuwe kabinet.
13. Gekoppeld aan de woningbouw- en werkgelegenheidsgroei in Soesterberg zijn er rondom P+R Soesterberg ontwikkelingen voor multimodaal vervoer waar al afspraken over zijn gemaakt. Deze vinden plaats in programma's buiten deze woondeal (onder meer Programma U Ned), maar zijn wel van belang voor de afspraken die we samen maken. Het Rijk en de provincie Utrecht houden hier aandacht voor binnen deze programma's, zodat dit belang geborgd is.
14. Woudenberg gaat de komende jaren groeien en de druk op de N224 neemt toe.
 - a. De provincies en de regio stemmen de aanpak van de N224 af.
 - b. De gemeente Woudenberg neemt het initiatief voor het opstarten van de gesprekken. De provincie Utrecht is, vanuit haar verantwoordelijkheid voor mobiliteit en specifiek de provinciale wegen, hierbij actief betrokken.
15. De gemeente Bunschoten gaat, in overleg met de provincie Utrecht, aan de slag met de N199 bij Bunschoten. Dit is niet alleen nodig vanwege de extra woningen in Bunschoten, maar ook vanwege de groei in Amersfoort - onder meer vanwege de door de gemeente Amersfoort wenselijke verbindingsweg vanuit Vathorst Bovenduist - en de autonome groei van de A1. De gemeentes en de provincie betrekken de omgevingspartners bij de uitwerking van de N199, vanwege de samenhang met andere opgaven en wegen in het gebied. De gemeente Bunschoten neemt het initiatief.

Opgave 3: Aandachtsgroepen

Meer en divers woningaanbod voor aandachtsgroepen

De komende jaren zijn er meer woningen nodig voor aandachtsgroepen. Het gaat om woningen voor jongeren die uitstromen uit jeugdzorg en maatschappelijke opvang en woningen voor (kwetsbare) ouderen, daklozen en statushouders.

Mensen met een laag inkomen en een vorm van begeleiding

Uitstromers uit de zorg en opvang en statushouders zijn veelal mensen met een lager inkomen. Zij hebben een betaalbare huurwoning nodig (onder de kwaliteitskortingsgrens of eerste aftoppingsgrens).

Ouderen

Door de vergrijzing stijgt het aantal ouderen de komende jaren sterk. Voor hen gaat het vooral om de juiste woning op de juiste plek. Voor specifiek deze groepen geldt dat de (financiële) haalbaarheid van de wenselijke woonvormen in de gereguleerde huursector onder druk staat. Daarom is het nodig om hier in de woondeal bijzondere aandacht voor te vragen³.

De Taskforce Wonen en Zorg roept gemeenten op een woonzorgvisie vast te leggen, prestatieafspraken te maken over wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid en de komende jaren projecten in uitvoering te brengen die inspelen op de opgaven op het gebied van wonen, zorg, welzijn en leefbaarheid.

Randvoorwaarden

- De precieze omvang van de opgave om te bouwen voor aandachtsgroepen moet uitgewerkt worden.
- Woonvormen voor deze doelgroepen moeten financieel beter haalbaar worden.

Concrete afspraken

16. De omvang van de opgave rond de huisvesting van aandachtsgroepen wordt door de regiogemeenten waar nodig verder uitgewerkt, rekening houdend met de vergrijzing en de verwachte toekomstige uitstroom uit (jeugd)zorg en opvang.
17. De financiële haalbaarheid vormt in een aantal gemeenten in het bijzonder een obstakel bij het realiseren van tijdig voldoende woningen voor uitstromers uit jeugdzorg (woningen met een huur onder de kwaliteitskortingsgrens) en geclusterde woonvormen met een ontmoetingsruimte voor ouderen in de sociale huur. De financiële haalbaarheid wordt waar mogelijk verbeterd:
 - a. Regio, provincies en het ministerie bepalen de mogelijkheden (bijvoorbeeld vanuit best practices). Voor de woningopgave van ouderen doen we een beroep op het RVO Expertteam Wonen en Zorg.
 - b. Samen stellen we vast hoe er een impuls gegeven kan worden aan de bouw van woningen voor aandachtsgroepen. Voor ouderen geldt dat we vanaf het najaar een beroep kunnen doen op de regeling ontmoetingsruimten in ouderenhuisvesting.
18. Om de woningvraag voor spoed-woningzoekers als daklozen of statushouders op te vangen, is er behoefte aan een structurele buffer aan de woningvoorraad, waarmee

³ Door de (financieel) lastige haalbaarheid van huisvesting voor genoemde aandachtsgroepen richt de woondeal zich op de huisvesting van genoemde groepen. Hierbij dient vanzelfsprekend opgemerkt te worden dat andere groepen evenwel als aandachtsgroep gekwalificeerd kunnen worden. Te denken valt aan ouderen met een zorgvraag in de koopsector of woonwagengebruikers.

gemeenten deze woningvraag altijd kunnen beantwoorden. Om dit te bereiken stellen regio, provincies en het ministerie (bijvoorbeeld via een expertteam of vanuit de Versnellingskamer Flexwonen) expertise beschikbaar en stellen gezamenlijk een plan van aanpak en bekostigingsmodel op.

- a. Bij het plan van aanpak moet er bijzondere aandacht zijn voor het organiseren van locaties voor zowel de korte als middellange termijn. Het beschikbaar stellen van Rijks-/gemeentelijk vastgoed kan een mogelijkheid zijn.
- b. Voor het bekostigingsmodel wordt gekeken naar welke impuls Rijksmiddelen bieden voor het realiseren van huisvesting van aandachtsgroepen⁴.

Opgave 4: Vitale wijken

Terugbrengen van grote, oplopende verschillen in buurten

In de regio bestaan er grote verschillen tussen buurten. Ook tijdens de groei van de afgelopen jaren namen deze verschillen toe. In buurten/complexen met veel sociale woningbouw en lage inkomens wonen relatief veel mensen in een kwetsbare positie. Het leefbaar en vitaal houden van de omgeving is in een aantal gebieden een grote zorg. De grote onderlinge verschillen tussen buurten moeten verminderen. De inzet is gericht op onder meer eenzaamheid terugdringen, meer participatie, investeren in de fysieke leefomgeving via bijvoorbeeld groen, het verhogen van veiligheid, bevorderen van brede welvaart, vergroten van werkgelegenheid en werken aan een goede gezondheid.

Randvoorwaarden

- Sociale en fysieke wijkvernieuwing is in een aantal wijken, buurten, complexen en straten nodig om de leefbaarheidssituatie te verbeteren.
- Opschalen van sociale en fysieke wijkvernieuwing in de regio vraagt in de aanpak om samenwerking tussen verschillende overheidslagen en woningcorporaties.

Concrete afspraken

19. In een aantal wijken, buurten en complexen of kleine kernen in de regio staat de leefbaarheid onder druk (zie voor een overzicht van deze gebieden bijlage 4). Andere gemeenten waar wijken met gelijksoortige opgaven spelen kunnen tijdens de bestuurlijke overleggen over de woondeal aangemerkt worden.

- a. Bij de vormgeving van een aanpak kunnen regio en provincies op een aantal momenten beroep doen op de landelijke expertise op dit terrein (bijvoorbeeld aan de hand van een aantal kennissessies).
- b. Door het Rijk wordt kennis ingebracht over onder meer het terugdringen van onderwijsachterstanden, aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt of de verbetering van de veiligheid (Stadsvernieuwing 3.0).
- c. Waar mogelijk wordt sociale/fysieke wijkvernieuwing gekoppeld aan nieuwbouw en verduurzaming.
- d. Voor de genoemde gebieden wordt samen gekeken of het mogelijk is om in aanmerking te komen voor een nieuw fonds, dat gemeenten vanuit het Rijk financieel ondersteunt bij herstructurering en stedelijke vernieuwing.
- e. In de aanpak wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van bestaande samenwerkingsverbanden, zoals de Aanpak Soesterkwartier (Regiodeal Vitale Wijken).

⁴ Kamerstukken II 2020-2021, 32847, nr. 694

Opgave 5: Duurzaam, groen en circulair

Duurzaam gebouwde omgeving in 2050

In 2050 moet de CO₂-uitstoot met 95% zijn teruggebracht ten opzichte van 1990 én de economie moet circulair functioneren. Om dit te bereiken moeten we in 2030 op de helft zijn. Bouwen kan daarom niet zonder de thema's duurzame mobiliteit, de energietransitie, gezond leven en een circulaire economie. Ook klimaatadaptatie krijgt hierin een plaats. Net als de zorg voor natuur, groen en water, waarin recreatievoorzieningen meegroeien. Vanuit de woondeal wordt ingezet op het versnellen van de regionale transitie door in te zetten op regio specifieke uitdagingen die er liggen.

Randvoorwaarden

- Meer regie en samenwerking in de regio is nodig om de energietransitie en circulair bouwen een impuls te geven.
- Versnellen van innovatieve warmteoplossingen vanwege het ontbreken van warmtebronnen voor warmtenetten in de regio.
- Voorkomen dat de stikstofuitstoot bij de woningbouw een obstakel vormt.
- Inzicht in de groene/blauwe opgaven in gebiedsontwikkelingen, zodat het daadwerkelijk mogelijk is om een klimaat-adaptief gebouwde omgeving te creëren.

Concrete afspraken

20. De regio kan maar beperkt restwarmte benutten voor warmtenetten. Er loopt daarom nu een onderzoek naar het potentieel van geothermie als bron (of andere bronnen als aquathermie). Er zijn nog diverse vergunningstrajecten nodig om de mogelijkheden van geothermie en andere bronnen in beeld te brengen. Door het Rijk wordt kennis en kunde ingebracht voor een spoedig verloop van het vergunningentraject. De gemeenten en provincies maken samen afspraken over procesbegeleiding en procesoptimalisatie voor de benodigde vergunningsaanvragen bij het Rijk.
21. De energietransitie en circulair bouwen wordt vooral vanuit de individuele regiogemeenten vormgegeven. De uitgangspunten voor bijvoorbeeld duurzaam of circulair bouwen verschillen daardoor. Bij een deel van de gemeenten is er (nog) geen regie op bijvoorbeeld het aanjagen van geothermie of het organiseren van de voorwaarden rond circulair bouwen. Er zijn inmiddels trajecten waarin de samenwerking steeds meer vorm krijgt, zoals in het traject rond het Convenant Duurzaam Bouwen. In de woondeal spreekt de regio af om samen te komen tot:
- a. Meer gedeelde uitgangspunten rond duurzame en circulaire nieuwbouw om in de regio meer een gelijk speelveld te organiseren.
 - b. Regie en meer samenwerking rond het aanjagen en verkennen van de regionale mogelijkheden van geothermie (of andere bronnen).
 - c. Een gezamenlijke verkenning naar de wenselijkheid en benodigde voorwaarden om biobased conceptueel bouwen een impuls te geven, waarbij specifiek wordt gekeken naar de voorwaarden die hiervoor nodig zijn (organisatie van kennis, benodigde materialen, gedeelde uitgangspunten, passende aanbestedingseisen, et cetera).
 - i. Hierbij wordt ook gekeken op welke wijze de vormgeving van de beoogde bouwcampus in de regio specifiek zou kunnen bijdragen aan het opschalen van circulaire woningbouw in de regio.
 - d. Zoveel mogelijk kennisdeling. Binnen de regio én juist ook met andere regio's: te denken valt aan de verkenning van de mogelijkheden van kleinschalige,

coöperatieve warmtenetten die in Utrecht plaatsvinden in samenwerking met de Deense overheid en TNO.

22. Als de stikstofuitstoot door woningniewbouw (van aanleg-/bouwphase tot gebruiksfase) de voortgang van projecten in de weg komt te staan, maken het ministerie, provincies en regio afspraken over hoe de voortgang van woningbouwprojecten gewaarborgd kan worden.
23. Vanuit het programma Groen Groeit Mee werkt de regio (met de provincies, U16, Foodvalley en waterschappen) aan kwantificering van de groene en blauwe opgaven: natuur en recreatie. Deze opgaven worden als ruimtevrager meegenomen in de gebiedsontwikkelingen, onder meer voor het realiseren van klimaatadaptieve nieuwbouw en woongebieden. Samen brengen de partijen de opgave en de benodigde financieringsvormen in beeld. In het kader van het regionaal programmeren en het lopende traject rond de totstandkoming van het Convenant Duurzaam Bouwen volgen verdere afspraken over klimaatadaptief bouwen.

Deel 2 – Uitvoering en samenwerking

Deze woondeal is het startpunt van een langjarig partnerschap tussen de regio, provincies en het Rijk, in nauwe samenwerking met woningcorporaties, marktpartijen en maatschappelijke partners. Partijen bundelen hun krachten om te werken aan de doelen van deze woondeal: een gezonde woningmarkt in de regio Amersfoort, waarin versneld bouwen gebeurt met oog voor circulariteit en duurzaamheid en het voor iedereen een leefbare woonomgeving wordt.

De provincie Gelderland ondersteunt de woondeal en zal zich inspannen voor uitvoering ervan binnen de kaders en met de instrumenten van Actieplan Wonen voor de gemeenten Nijkerk en Barneveld.

Voor de uitvoering van de woondeal geldt een aantal samenwerkingsafspraken. Hierbij is specifieke aandacht voor de samenwerking met regio U16, omdat de woondeal regio Amersfoort een addendum wordt van de woondeal in de regio Utrecht/U16.

Concrete afspraken

24. De woondeal regio Amersfoort wordt uitgevoerd als addendum bij de woondeal regio Utrecht. Partijen spreken af dat de bestaande samenwerking in het kader van de woondeal Utrecht niet complexer wordt door de afspraken in de regio Amersfoort. Ook spreken partijen af dat de regio Utrecht financieel geen nadelige effecten van de aansluiting van de regio Amersfoort ondervindt.
25. De woondeal regio Amersfoort krijgt een aparte governance structuur, los van die van de woondeal Utrecht.
26. De regio Amersfoort sluit aan bij de reguliere bestuurlijke overleggen tussen het ministerie en de regio Utrecht. Deze worden ambtelijk samen voorbereid.
27. Er vinden zo vaak als nodig aparte ambtelijke overleggen plaats met het ministerie en de regio Amersfoort over de voortgang van de afspraken.
28. De huidige overlegstructuur voor het maken van de woondeal houden we in stand voor de uitvoering van de woondeal.

Deze is als volgt:

Ambtelijke werkgroep woondeal regio en provincies: gemeente Amersfoort, regiobureau Amersfoort, provincie Utrecht, gemeente Barneveld, gemeente Soest, gemeente Nijkerk, afvaardiging woningcorporaties, provincie Gelderland (agendalid).

Regionaal directeurenoverleg regio en provincies: Van der Heijden (Amersfoort), Van Veen (Soest), Koninkx (provincie Utrecht), Toonen (namens de samenwerkende woningcorporaties, SWEV), agendalid Van de Wart (Gelderland).

Regionaal bestuurlijk overleg regio en provincies: Tigelaar (Amersfoort), Van der Groep (Bunschoten), Van Muilekom (provincie Utrecht), agendalid Kerris (provincie Gelderland), agendalid Dijksterhuis (Nijkerk).

Contactpersonen ministerie: ambtelijk Polman en Lombaers, directeurenoverleg Appelman, bestuurlijk demissionair Ollongren/Appelman.

Besluitvormende en voorbereidende gremia in de regio worden benut (AO Wonen, BO RW, colleges en raden).

29. De regio, het Rijk, de provincies en de woningcorporaties richten onder meer een versnellingstafel in waarin publieke en private partijen samenwerken aan de uitvoering van de opgaven uit de woondeal. Hierbij kunnen ook projectontwikkelaars, beleggers en maatschappelijke organisaties uitgenodigd worden deel te nemen, onder voorwaarde dat men zich voor lange termijn aan de woningbouwopgave en aan de in deze woondeal opgenomen afspraken committeert.
30. De Versnellingstafel maakt in 2021/2022 een uitvoeringsprogramma onder leiding van een kwartiermaker, waarin alle afspraken uit deze woondeal worden geoperationaliseerd.
31. De regio neemt het initiatief voor de inrichting van de Versnellingstafel en zit deze voor. De voorzitter zorgt ook voor periodieke rapportages over de voortgang.
32. Het Rijk ondersteunt de inrichting van de Versnellingstafel en het uitvoeringsprogramma met een financiële bijdrage € 350.000,-.

Ondertekening

In dit document leggen het ministerie, de provincies en de regio hun wederzijdse verantwoordelijkheden en inspanningen vast en erkennen zij wederzijds de kwantitatieve en kwalitatieve opgaven van deze woondeal. Hiermee committeren partijen zich om samen te werken aan de geformuleerde afspraken.

In het bestuurlijk overleg van deze woondeal bespreken zij de voortgang van de gemaakte afspraken en de voortgang van de acties die daaruit voortvloeien. Desgewenst kan het akkoord worden aangevuld met andere afspraken. Partijen tekenen ieder voor zover het hun eigen bevoegdheid betreft.

Aldus overeengekomen en ondertekend op 14 juli 2021 te Soest,

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de heer M.R. Schurink;

Gemeente Amersfoort, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer M. Tigelaar;

Gemeente Baarn, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door, de heer T.G.W. Jansma;

Gemeente Barneveld, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer B. Wijnne;

Gemeente Bunschoten, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer M. van de Groep;

Gemeente Eemnes, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer R. van Benthem;

Gemeente Leusden, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer H.A.W. van Beurden;

Gemeente Nijkerk, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer H.L. Dijksterhuis;

Gemeente Soest, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw N. Kundić;

Gemeente Woudenberg, op grond van artikel 171 van de Gemeentewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw M.H. Treep-Wolfswinkel;

Provincie Utrecht, op grond van artikel 176 van de Provinciewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer R.G.H. van Muilekom;

Provincie Gelderland, op grond van artikel 176 van de Provinciewet rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer P.G.J. Kerris;

Stichting de Alliantie, rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw J.A.B.M. van der Burgt;

Woningstichting Barneveld, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer J.W.M. van Maastricht;

Stichting Eemland Wonen, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer F. Claessens;

Woningcorporatie Het Gooi en Omstreken, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer P.J. Prinsen Geerlig;

Woningstichting Leusden, rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw J.A.M. ten Brink;

Woningstichting Nijkerk, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer P.J.W. Toonen;

Stichting Portaal, rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw D. Lommen;

Omnia Wonen, rechtsgeldig vertegenwoordigd door mevrouw J.F.W. Clasie;

Regio U16, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer K. Diepeveen (gemeente Utrecht);

Regio U16, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer D.M.P.G. Smolenaers (gemeente De Bilt);

Regio U16, rechtsgeldig vertegenwoordigd door de heer A.J. Adriani (gemeente Nieuwegein).

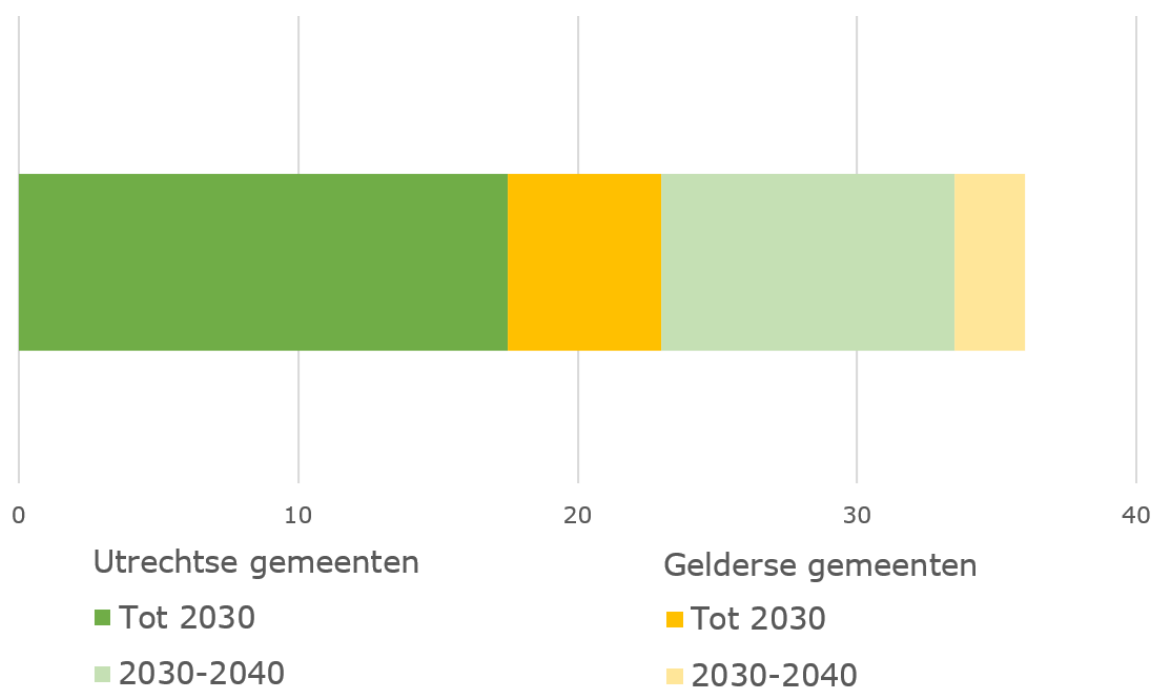
Bijlage I – Woningbehoefte (opgave 1)

Tot 2030 zijn er circa 23.000 woningen nodig om de huishoudensgroei op te vangen en deels in te lopen op het huidige woningtekort (het tekort wordt ingelopen tot circa 2% van de woningvoorraad). In onderstaande behoeftecijfers is uitgegaan dat in de periode tot 2030 - bovenop de huishoudensgroei - het woningtekort wordt ingelopen, waarna de behoefte na 2030 enkel nog bestaat uit de huishoudensgroei. Voor wat betreft het Utrechtse deel moet opgemerkt worden dat is aangesloten op de onderliggende cijfers uit het Regionaal programmeren, waarbij hier de woningbehoefte inclusief het deels inlopen van het woningtekort staat gepresenteerd.

Tabel: Woningbehoefte regio Amersfoort tot 2040 (x1.000)

	Utrechtse gemeenten	Gelderse gemeenten	Totaal regio Amersfoort
Tot 2030	17½	5½	23
2030-2040	10½	2½	13
Totaal	28	8	36

Bron: bewerking op basis van Primos 2020 en ABF-woningtekort.

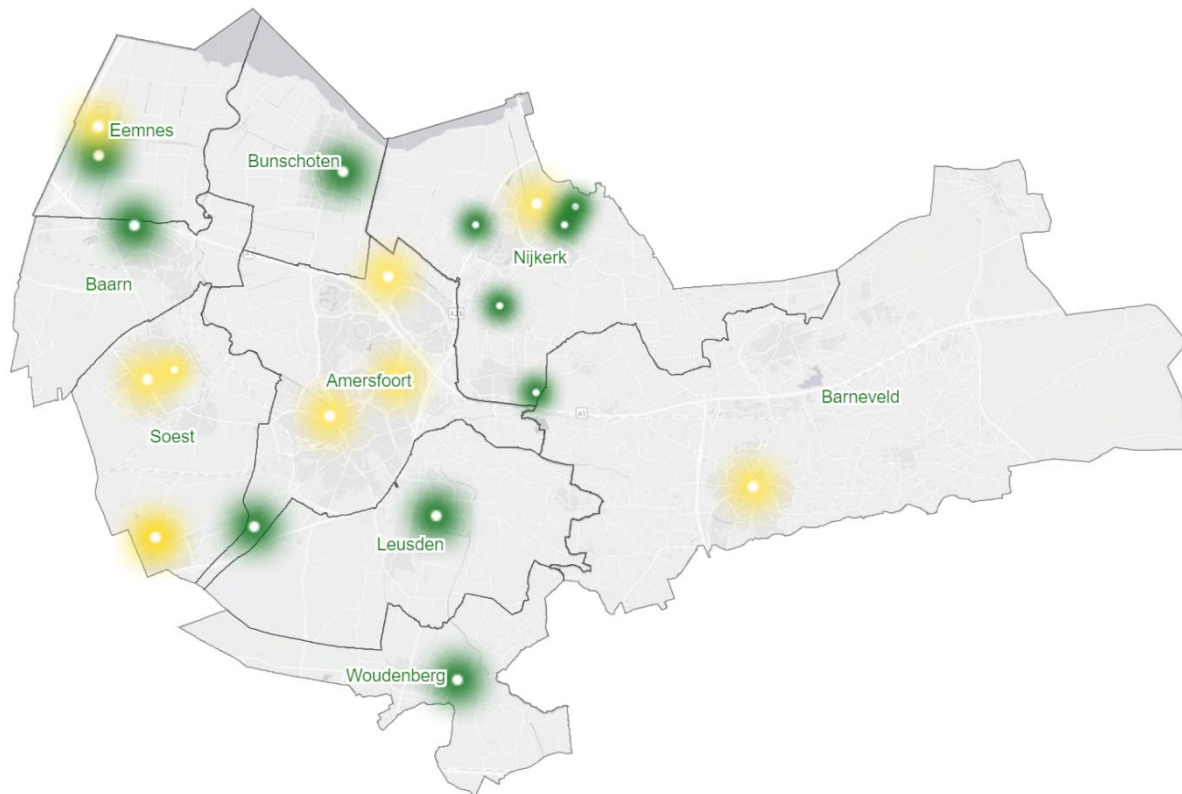

Bijlage II – Versnellingslocaties (opgave 1)

Tabel: Versnellingslocaties, kenmerken en aard van belemmeringen die de voortgang in de weg staan

Projectkenmerken			Belemmeringen				
Locatie	Gemeente	Woningen	Ontsluiting	Programma	Voorzieningen	Sanering/ uitplaatsing	Capaciteit
Prioritaire versnellingslocaties (locaties waarbij de voortgang momenteel wordt bemoeilijkt door diverse (financiële) belemmeringen)							
Langs Eem en spoor	Amersfoort	4.000	✓	✓	✓	✓	
De Hoef-West	Amersfoort	2.800	✓	✓			
Vathorst Bovenduist	Amersfoort	2.500	✓	✓	✓		
Centrum stationsomgeving	Barneveld	1.000	✓	✓		✓	
Havenkom	Nijkerk	500	✓	✓		✓	
Soesterberg-Noord	Soest	450		✓		✓	✓
Diverse inbreidingslocaties	Soest	1.000	✓				✓
Diverse inbreidingslocaties	Eemnes	150					✓
Dalweg	Soest	150		✓	✓		✓
Overige versnellingslocaties (locaties waar de beoogde planning vooralsnog op eigen kracht behaald lijkt te worden)							
Baarnsche Zoom	Baarn	500					
Rengerswetering	Bunschoten	1.500		✓			
Zuidpolder	Eemnes	225					
Diverse inbreidingslocaties	Leusden	p.m.					
Diverse locaties (Doornsteeg fase 3, Middelaar Oost, Nijkerkerveen deelplan 3)	Nijkerk	1.300					✓
Inbreidingslocatie station	Nijkerk	150+p.m.	✓				
Hoevelaar	Woudenberg	925					
Zon en Schild	Amersfoort	500		✓			

Kaart: Locatie versnellingslocaties

Geel: Prioritaire versnellingslocaties

Groen: Overige versnellingslocaties

Bijlage III – Overzicht aandachtspunten infrastructuur (opgave 2)

Kaart: IJkpunten infrastructuur regio Amersfoort

Rood: A-wegen | Groen: genoemde N-wegen | Grijs: overige N-wegen | Geel: spoorwegen met treinstations | Zwarte bus: HOV-bus, snelle verbinding Eemnes met Amsterdam | P+R: locatie in Soesterberg

Bijlage IV – Wijken, buurten en complexen waar de leefbaarheidssituatie onder druk staat (opgave 4)

- Paasbos (Nijkerk)
- Smitsveen (Soest)
- Eemdijk kern (Bunschoten)
- Soesterkwartier (Amersfoort)
- Liendert (Amersfoort)
- De Koppel – buurt Meridiaan (Amersfoort)
- Diverse straten/complexen in de wijken Schuilenburg, Kruiskamp en het Vermeer-/Berg-/Leusderkwartier (Amersfoort)
- Enkele delen van buurten in de wijk Randenbroek (Amersfoort)
- Schothorst – buurt De Plaatsen (Amersfoort)

